

2022 ORTAÖĞRETİM KURUMLARINA İLİŞKİN MERKEZİ SINAV

2022

**ORTAÖĞRETİM
KURUMLARINA İLİŞKİN
MERKEZİ SINAV**

2022

**ORTAÖĞRETİM
KURUMLARINA İLİŞKİN
MERKEZİ SINAV**

HAZİRAN 2022

HAZIRLAYANLAR

DR. H. EREN SUNA

DR. HANDE ÖZÇELİK

TASARIM VE UYGULAMA

ÜMARE ALTUN

FOTOĞRAFLAR

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

T.C. Millî Eğitim Bakanlığı
Atatürk Bulvarı No: 98 Bakanlıklar ANKARA
www.meb.gov.tr

© Bu yayının tüm hakları T.C. Millî Eğitim Bakanlığına aittir. T.C. Millî Eğitim Bakanlığının izni olmaksızın yayının tümünün veya bir kısmının elektronik veya mekanik yollarla basımı, yayını, çoğaltılması veya dağıtımı yapılamaz. Kaynak göstermek suretiyle alıntı yapılabilir.

İçindekiler

Tablolar Dizini • 4

Grafikler Dizini • 5

Takdim • 6

Yönetici Özeti • 8

1. GİRİŞ • 11

- 1.1 Ortaöğretim Kurumlarına İlişkin Merkezi Sınav • 12
- 1.2 Sınavın Kapsamı • 13
- 1.3 Sınavın Değerlendirmesi • 14

2. 2022 MERKEZİ SINAV ANALİZLERİ • 17

- 2.1 Sınava Katılım • 18
- 2.2 2022 Merkezi Sınav İstatistikleri • 19
- 2.4 Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Doğru Cevap Sayısı Ortalamaları • 22
- 2.5 Öğrencilerin Alt Testlere Göre Doğru Cevap Sayısı Dağılımları • 24
 - 2.5.1 Türkçe Alt Testi • 24
 - 2.5.2 T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Alt Testi • 25
 - 2.5.3 Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Alt Testi • 26
 - 2.5.4 Yabancı Dil Alt Testi • 27
 - 2.5.5 Matematik Alt Testi • 28
 - 2.5.6 Fen Bilimleri Alt Testi • 29
- 2.6 Merkezi Sınav Puanı Dağılımı • 30
 - 2.6.1 Anne ve Baba Eğitim Düzeyine Göre Öğrencilerin Merkezi Sınav Puanı Ortalaması • 32
- 2.7 Sınav Performansı ile Okul Başarı Puanı Arasındaki İlişki • 34

3. SONUÇ • 37

Kaynaklar • 40

Tablolar Dizini

Tablo 1	2022 Merkezi Sınavda Bölümlere Göre Alt Testler, Soru Sayıları ve Süre	13
Tablo 2	Ağırlıklı Standart Puan Hesaplanırken Kullanılan Alt Test Ağırlık Katsayıları	15
Tablo 3	2022 Merkezi Sınavına Katılım	18
Tablo 4	Alt Testlere Göre Doğru Cevap Sayısına İlişkin İstatistikler	19
Tablo 5	2022 Merkezi Sınav Madde Analizi ve Güvenirlik Analizi Sonuçları	20
Tablo 6	Soru Ayırt Edicilik Düzeyleri	21

Grafikler Dizini

Grafik 1	Cinsiyete Göre Alt Testlerdeki Doğru Cevap Sayısı Ortalamaları	23
Grafik 2	Türkçe Alt Testinde Doğru Cevap Sayısı Dağılımı	24
Grafik 3	T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Alt Testinde Doğru Cevap Sayısı Dağılımı	25
Grafik 4	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Alt Testinde Doğru Cevap Sayısı Dağılımı	26
Grafik 5	Yabancı Dil Alt Testinde Doğru Cevap Sayısı Dağılımı	27
Grafik 6	Matematik Alt Testinde Doğru Cevap Sayısı Dağılımı	28
Grafik 7	Fen Bilimleri Alt Testinde Doğru Cevap Sayısı Dağılımı	29
Grafik 8	Merkezi Sınav Puanı Dağılımı	31
Grafik 9	Öğrencilerin Anne Eğitim Düzeyine Göre Merkezi Sınav Puanı Ortalaması	32
Grafik 10	Öğrencilerin Baba Eğitim Düzeyine Göre Merkezi Sınav Puanı Ortalaması	33
Grafik 11	Okul Başarı Puanı ve Merkezi Sınav Puanlarının Saçılım Diyagramı	35

Takdim

Eğitim sistemlerinin bütüncül yapısı içinde kademeler arası geçiş süreci önemli bir yer tutmaktadır. Nitekim bu geçiş süreci, öğrencilerimizin eğitim sistemimizin farklı bir kademesine ilk adımı atmasını sağlamaktadır. Bu bağlamda, geçiş sürecini eğitim kademelerimiz arasında öğrencilerimizin geçişini kolaylaştıracak ve taleplerine uygun eğitim kurumlarında eğitim almalarını sağlayacak şekilde yapılandırmak için büyük bir çaba gösteriyoruz.

Liselere Geçiş Sistemini (LGS), 2018 yılından bu yana kararlılıkla uyguluyor ve her yıl gerekli güncellemeleri yaparak öğrencilerimizin ortaöğretime geçişinde etkin

bir şekilde kullanıyoruz. Yine 2018 yılından beri LGS kapsamında gerçekleştirdiğimiz Merkezi Sınavın teknik özelliklerini de ayrıntılarıyla inceliyor ve sonuçları kamuoyuyla paylaşıyoruz. Merkezi Sınavın ardından başlattığımız yerleştirme sürecinde de öğrencilerimizin tercihlerini, yerleştirme sonuçlarını, ortaokul ve ortaöğretim kurumları arasındaki geçişleri, sınavlı ve sınavsız yerleştirmede doluluk oranları gibi detaylı istatistikleri de yine raporlar aracılığıyla sizlerle paylaşıyoruz. Sunduğumuz bu bilgileri, ortaöğretime geçişte öğrencilerimizin tercihlerinin ve bu tercihleri gerçeğe dönüştürmek için Bakanlığımızın gösterdiği çabanın bir değerlendirmesi olarak görüyoruz.

2020 ve 2021 yıllarında Covid-19 salgını sürecinde uyguladığımız Merkezi Sınavlar, değerlendirme süreçlerimizi olağandışı durumlarda da başarıyla gerçekleştirebildiğimizi gösterdi. Salgın sürecinde sınav görevlilerimiz ve sınav merkezlerimizin sayısını üst düzeyde tuttuk. Öğrencilerimizin sınav kayıtlarını okullara gitmelerine gerek kalmadan otomatik olarak gerçekleştirdik. Nihayet 2022 yılında salgının etkilerinin en düşük seviyeye inmesiyle Merkezi Sınavı normal koşullarda uygulama imkânına sahip olduk. Dolayısıyla son yıllarda sınav sürecine dair gerçekleştirdiğimiz iyileştirmeleri korumaya devam ediyoruz.

2018 yılından bu yana hem Merkezi Sınavın niteliğini en yüksek düzeyde tutmak hem de yerleştirme sürecinde memnuniyeti artırmak için önemli adımlar attık. Her yıl yerleştirme alanlarımızın güncelliğini değerlendirerek il, ilçe ve kurum düzeyinde planlamalar yaptık. Bu çalışmaların da katkısıyla son yıllarda öğrencilerimizin daha üst tercihlerindeki eğitim kurumlarına yerleşme oranlarını artırdık, farklı eğitim kurumlarımızdaki kontenjanları ve doluluk oranlarını üst düzeye taşıdık.

Bu çalışmada da sizlerle LGS 2022 kapsamındaki Merkezi Sınavın uygulanma sürecini, teknik özelliklerini, öğrencilerimizin farklı alt testlerde gösterdiği performansı, öğrencilerimizin başarısı ile ilişkili faktörlere dair sonuçları paylaşacağız. Sonuçların tüm öğrencilerimiz için hayırlı olmasını diliyor ve raporun hazırlanmasında emeği geçenlere teşekkür ediyorum.

Mahmut Özer
Millî Eğitim Bakanı

Yönetici Özeti

Liselere Geçiş Sistemi (LGS), 2018 yılından beri Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından öğrencilerimizin ortaokuldan ortaöğretime geçişi sürecinde uygulanmaktadır. LGS aracılığıyla öğrencilerin ortaöğretim kurumlarına geçişi sınavlı ve sınavsız olmak üzere iki tür yerleştirme aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Merkezi Sınav, sınavla öğrenci alan okullara geçişte kullanılmakta ve öğrencilerimizin altı ayrı alandaki akademik başarısını ölçmek amacıyla uygulanmaktadır. Bu çalışmada 2022 yılında gerçekleştirilen LGS Merkezi Sınavının psikometrik özellikleri detaylarıyla incelenmiş ve sonuçlar paylaşılmıştır.

Merkezi Sınav uygulaması 5 Haziran 2022 tarihinde Türkiye'nin 81 ilinde gerçekleştirilmiştir. Sınavın uygulama sürecinde 980 sınav merkezindeki 82.551 salon kullanılmıştır. Sayısal ve sözel olmak üzere iki oturum halinde gerçekleştirilen sınavın her bir oturumunda yaklaşık 350.000 öğretmen görev yapmıştır. Sınava başvuran toplam 1.236.313 öğrencinin 1.031.799'u sınava katılmış, sınava katılım oranı geçen yıla yakın seyrederek %83,46 olmuştur.

Öğrencilerin sınav performanslarını değerlendirmek için her bir alt testteki doğru cevap sayılarının dağılımı ve dağılıma dair istatistikler kullanılmıştır. Soru sayısı 20 olan alt testler arasında en yüksek ortalamanın Fen Bilimleri testinde olduğu (9,50), Türkçe alt testi ortalamasının da Fen Bilimleri alt testine oldukça yakın (9,22) olduğu belirlenmiştir. Matematik alt testinde ise ortalama 4,74 olarak hesaplanmıştır. Soru sayısı 10 olan alt testler arasında ise ortalama doğru cevap sayısının en yüksek olduğu alt test Din Kültürü ve Ahlak Bilgisidir (6,45). Bu alt testi sırasıyla T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük (5,54) ve Yabancı Dil (4,59) alt testleri takip etmektedir. Kısmi farklar olmakla birlikte doğru cevap sayısı ortalamalarının 2021 yılındaki Merkezi Sınav ortalamaları ile benzerlik gösterdiği ifade edilebilir. Diğer taraftan, her ikisi de sayısal bölümde bulunan Matematik ve Fen Bilimleri alt testlerindeki doğru cevap sayısı ortalamaları 2021 yılından kısmen yüksektir. Bu fark 300-400 ve 400-500 puan aralığındaki öğrenci oranlarının 2021 yılına göre artmasına yol açmıştır. 2022 yılı Merkezi Sınavında 193 öğrenci tüm soruları doğru yanıtlayarak 500 puan almıştır.

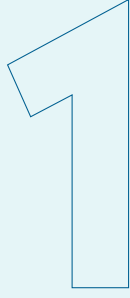
Merkezi Sınavda kullanılan soruların nitelikleri madde güçlük indeksi ve ayırt edicilik indeksi; alt testlerden elde edilen puanların özellikleri ise güvenilirlik analizleri ve okul başarısı ile korelasyon dikkate alınarak incelenmiştir. Elde edilen sonuçlar, ortalama güçlüğü 0,24 ile 0,65 arasında; ortalama ayırt ediciliğin ise 0,39 ile 0,59 arasında değiştiğini göstermektedir. Hesaplanan iç tutarlılık anlamında güvenilirlik katsayıları da 0,70 ile 0,86 arasında değerler almıştır. Testin tümünden hesaplanan Merkezi Sınav Puanı (MSP) ile ortaokul başarısını ifade eden Okul Başarı Puanı (OBP) arasında da 0,806 düzeyinde pozitif ve güçlü bir ilişki olduğu görülmüştür. Elde edilen sonuçlar, sınav soruları ile birlikte alt testlerden elde edilen puanların istenen psikometrik ölçütleri karşıladığını göstermektedir.

Önceki yıllarda gerçekleştirilen LGS Merkezi Sınavları ve uluslararası değerlendirme çalışmalarının bulgularına benzer şekilde, kız öğrencilerin erkek öğrencilerden daha yüksek performans gösterdiği görülmüştür. 20 soruya sahip alt testler içinde kız ve erkek öğrenciler arasındaki en büyük farkın görüldüğü alt testler Türkçe (kız öğrencilerin ortalaması 9,83, erkek öğrencilerin ortalaması 8,62) ve Fen Bilimleridir (kız öğrencilerin ortalaması 9,84, erkek öğrencilerin ortalaması 9,15). 10 soruya sahip alt testlerde ise en büyük farkın görüldüğü alt testler Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi (kız öğrencilerin ortalaması 6,82, erkek öğrencilerin ortalaması 6,09) ile Yabancı Dil'dir (kız öğrencilerin ortalaması 4,83, erkek öğrencilerin ortalaması 4,33).

Eğitim performansında en belirleyici özelliklerden birisinin ailenin eğitim durumu olduğu dikkate alınarak yapılan değerlendirmede, hem anne hem de baba eğitim düzeyinin Merkezi Sınav performansı ile ilişkili olduğu görülmüştür. 2021 yılı Merkezi Sınav bulgularına benzer şekilde, anne ve baba eğitim düzeyi arttıkça ortalama MSP'nin de artış gösterdiği belirlenmiştir. Öğrencilerin MSP ortalamaları anne ve baba eğitiminin en düşük ve en yüksek düzeyleri arasında yaklaşık 120 puanlık bir değişim göstermektedir.

Raporda sunulan bulgular, 2022 Merkezi Sınavının öğrencilerimizin okul başarısıyla güçlü ilişkiye sahip çıktılar sağladığını ve yeterli psikometrik niteliklere sahip olduğunu göstermektedir. Öğrencilerimizin sayısal bölümdeki ortalamalarında görülen kısmi artışlar 300-400 ve 400-500 aralığındaki öğrenci oranlarını artırmış, alt test dağılımlarının geçen yıllarla benzer olduğu görülmüştür.

GİRİŞ

1.1 Ortaöğretim Kurumlarına İlişkin Merkezi Sınav

Ortaöğretim kurumlarına ilişkin Merkezi Sınav, sınavla öğrenci alan fen liseleri, sosyal bilimler liseleri, proje okulları ile mesleki ve teknik Anadolu liselerinin Anadolu teknik programlarına öğrenci seçmek amacıyla uygulanmaktadır. Sınava 2021-2022 eğitim öğretim yılında örgün eğitim verilen okulların 8. sınıfında kayıtlı olan resmi ve özel ortaokul öğrencileri, imam hatip ortaokulu öğrencileri, açık öğretim ortaokulu öğrencileri, geçici eğitim merkezi öğrencileri ve yurtdışındaki okullarda öğrenim gören öğrenciler katılabilmektedir.

2020 yılında ilk kez gerçekleştirilen merkezi sınava öğrencilerin kendi okullarında girmesi uygulaması 2022 yılında da sürdürülmüştür. Bu uygulamanın yanı sıra, öğrencilerin sınava kayıtları merkezi olarak Bakanlık tarafından gerçekleştirilmiş, öğrenci ve velilerin sınava katılım için herhangi kişisel bir başvuru yapmalarına gerek kalmamıştır. Sınav başvurusunun otomatik yapılmasının ardından öğrencilerin sınava giriş belgeleri de sıralarına yerleştirilmiştir.

Öğrencilerin merkezi sınava kendi okullarında girmesinin sağlanması uygulama yapılan okul sayısında da önemli artışlara yol açmıştır. Merkezi sınav uygulaması 2019 yılında 3.873 okulda gerçekleştirilirken 2020 yılında bu sayı 18.139, 2021 yılında 17.793, 2022 yılında ise 17.915 olmuştur. Benzer artış görevli sayısında da görülmektedir; 2019 yılında yaklaşık 149 bin sınav görevlisi görev yaparken bu sayı 2020 yılında yaklaşık 353 bine, 2021 ve 2022 yıllarında ise her bir oturumda yaklaşık 350 bine yükselmiştir.

Millî Eğitim Bakanlığı tarafından son dört yıldır sağlanan kaynak çeşitliliğinin kapsamı 2021-2022 eğitim öğretim yılında artırılmış; örnek sorular ve çalışma soruları yayımlanmaya devam etmiştir. 8. sınıf öğrencilerine 2021 yılı Aralık ve 2022 yılı Mayıs aylarında örnek sorulardan oluşan LGS Çalışma kitapları basılı olarak ulaştırılmıştır. Böylece, isteyen her öğrencinin Millî Eğitim Bakanlığı uzmanları tarafından geliştirilen destek materyallerine ulaşabilmesi sağlanmıştır. Materyal destekleri, sınava hazırlanma sürecinde öğrencilere eşit imkânlar sunmak açısından önem teşkil etmektedir.

1.2 Sınavın Kapsamı

Merkezi Sınavın geliştirilmesi sürecinde 8. sınıf öğretim programları dikkate alınmaktadır. Öğrenciler, sabah 09.30'da başlayan birinci oturumda sözel bölümde, 11.30'da başlayan ikinci oturumda sayısal bölümde yer alan alt testleri cevaplandırmaktadır.

Sözel bölümde Türkçe, T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi ve Yabancı Dil olmak üzere dört alt test bulunmaktadır; bu dört alt testte öğrencilere toplam 50 soru sorulmaktadır. Öğrencilere sözel bölümdeki soruları cevaplamak için 75 dakika süre verilmektedir. Sayısal bölümde Matematik ve Fen Bilimleri alt testleri bulunmaktadır ve bu iki alt testte öğrencilere toplam 40 soru sorulmaktadır. Sayısal bölümde öğrencilere 80 dakika süre verilmektedir. Sözel ve sayısal bölümlerde bulunan alt testler, yanıtlama süreleri ve soru sayıları Tablo 1'de verilmiştir.

TABLO 1

2022 MERKEZİ SINAVDA BÖLÜMLERE GÖRE ALT TESTLER, SORU SAYILARI VE SÜRE

Bölüm	Süre	Alt Test	Soru Sayısı
SÖZEL BÖLÜM	75 dakika	Türkçe	20
		T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük	10
		Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	10
		Yabancı Dil	10
SAYISAL BÖLÜM	80 dakika	Matematik	20
		Fen Bilimleri	20

1.3 Sınavın Değerlendirmesi

Merkezi Sınava katılan öğrencilerin puanları tek puan türünde (merkezi sınav puanı) hesaplanmaktadır. Merkezi sınav puanı (MSP) hesaplanırken aşağıdaki adımlar izlenmektedir.

1. Sayısal ve sözel bölümlerdeki her alt testte öğrencilerin doğru, yanlış ve boş cevap sayıları belirlenir.
2. Öğrencilerin doğru cevap sayılarından yanlış cevap sayılarının üçte biri çıkarılarak (şans başarısı düzeltilmesi yapılarak) ham puanlar (net sayıları) hesaplanır.

$$HPX_i = \text{Öğrencinin } X_i \text{ Testindeki Doğru Sayısı} - \frac{\text{Öğrencinin } X_i \text{ Testindeki Yanlış Sayısı}}{3}$$

3. Öğrencilerin her bir alt testteki ham puanları toplamı öğrenci sayısına bölünerek alt test ortalama puanları hesaplanır.

$$OrtX_i = \frac{\sum_{i=1}^N HPX_i}{N}$$

4. Alt testlerin standart sapmaları, ilgili alt testin ham puanları, ortalaması ve sınava giren öğrenci sayısı kullanılarak aşağıdaki formülle hesaplanır.

$$SsX_i = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^N (X_i - OrtX_i)^2}{N}}$$

5. Öğrencilerin standart puanları (SP) hesaplanırken ilgili alt teste ait ortalama ve standart sapma kullanılarak ham puanlar ortalamasını 50, standart sapmasını 10'a getiren bir dönüştürme işlemi uygulanır.

$$SPX_i = 50 + 10 \times \left(\frac{HPX_i - OrtX_i}{SsX_i} \right)$$

6. Öğrencilerin ağırlıklı standart puanları (ASP), öğrencilerin standart puanlarının Tablo 2'de verilen alt testlere ilişkin katsayılarla çarpımı ile hesaplanır. Öğrencilerin tüm alt testlerdeki ağırlıklı standart puanları toplanarak toplam ağırlıklı standart puanları (TASP) hesaplanır.

$$ASPX_i = SPX_i \times AkX_i$$

$$TASP = ASP_{Türkçe} + ASP_{Mat} + ASP_{Fen} + ASP_{İnkılap} + ASP_{Din Kül.} + ASP_{Yab. Dil}$$

7. Merkezi sınav puanları (MSP) hesaplanırken öğrencilerin toplam ağırlıklı standart puanları (TASP) aşağıdaki formülle en küçüğü 100 en büyüğü 500 olan bir puan aralığına dönüştürülür.

$$MSP = 100 + \frac{400 \times (TASP - \text{En Küçük TASP})}{(\text{En Büyük TASP} - \text{En Küçük TASP})}$$

TABLO 2

AĞIRLIKLIL STANDART PUAN HESAPLANIRKEN KULLANILAN ALT TEST AĞIRLIK KATSAYILARI

Bölüm	Alt Test	Ağırlık Katsayısı (Ak)
SÖZEL BÖLÜM	Türkçe	4
	T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük	1
	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	1
	Yabancı Dil	1
SAYISAL BÖLÜM	Matematik	4
	Fen Bilimleri	4

2

2022 MERKEZİ
SINAV ANALİZLERİ

Bu bölümde 2022 Merkezi Sınava katılan öğrencilerin alt testlerdeki doğru cevap sayısı dağılımları, öğrenci grupları arasında görülen farklar ve ölçme sonuçlarının psikometrik özellikleri detaylı olarak analiz edilmiştir.

2.1 Sınava Katılım

Merkezi Sınava başvurusu otomatik olarak gerçekleştirilen ve sınava katılan öğrenci sayıları Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3'te görüldüğü gibi, 2022 Merkezi Sınava 2021-2022 eğitim-öğretim yılında sekizinci sınıfta eğitime devam eden 1.236.308 öğrencinin tamamının başvurusu otomatik olarak gerçekleştirilmiştir. 2020 ve 2021 yıllarına benzer şekilde, Merkezi Sınava katılımın yüksek olduğu belirlenmiştir. Sınav başvurusu otomatik olarak yapılan 1.236.308 öğrenciden 1.031.799'u (%83,46) sınava katılmıştır.

TABLO 3

2022 MERKEZİ SINAVINA KATILIM

Sınava Katılım Durumu	Öğrenci Sayısı
Sınav Başvurusu Yapılan (otomatik)	1.236.308
Sınava Katılan	1.031.799

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

2.2 2022 Merkezi Sınav İstatistikleri

Merkezi Sınava katılan öğrencilerin sınavda bulunan sayısal ve sözel bölümlere ait alt testlerdeki doğru cevap sayısı ortalamaları ve standart sapma değerleri Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4'te görüldüğü gibi yirmi soru bulunan alt testler arasında öğrencilerin doğru cevap sayısı ortalamasının en yüksek olduğu alt test Fen Bilimleri (9,50), en düşük olduğu alt test ise Matematiktir (4,74). On soru bulunan alt testler arasında öğrencilerin doğru cevap sayısı ortalamasının en yüksek olduğu alt test Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi (6,45), en düşük olduğu alt test ise Yabancı Dildir (4,59). 2022 yılı Merkezi Sınavda elde edilen Türkçe (9,22), T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük (5,54), Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi (6,45), Yabancı Dil (4,59), Matematik (4,74) alt testlerindeki doğru cevap sayısı ortalamaları 2020 ve 2021 yılları ile yakındır.

2022 yılında merkezi sınava katılan öğrencilerin merkezi sınav puanı ortalaması 285,88, standart sapması 73,72 olarak hesaplanmıştır.

TABLO 4

ALT TESTLERE GÖRE DOĞRU CEVAP SAYISINA İLİŞKİN İSTATİSTİKLER

Bölüm	Alt Test	Soru Sayısı	Doğru Cevap Sayısı Ortalaması	Standart Sapma
SÖZEL BÖLÜM	Türkçe	20	9,22	4,61
	T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük	10	5,54	2,59
	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	10	6,45	2,68
	Yabancı Dil	10	4,59	3,34
SAYISAL BÖLÜM	Matematik	20	4,74	4,26
	Fen Bilimleri	20	9,50	5,02

TABLO 5

2022 MERKEZİ SINAV MADDE ANALİZİ VE GÜVENİRLİK ANALİZİ SONUÇLARI

Bölüm	Alt Test	Soru Sayısı	Ortalama Soru Güçlüğü	Ortalama Soru Ayırt Ediciliği	İç Tutarlılık (Güvenirlilik) Katsayısı
SÖZEL BÖLÜM	Türkçe	20	0,46	0,39	0,81
	T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük	10	0,56	0,43	0,70
	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	10	0,65	0,46	0,76
	Yabancı Dil (İngilizce)	10	0,46	0,59	0,86
SAYISAL BÖLÜM	Matematik	20	0,24	0,44	0,84
	Fen Bilimleri	20	0,45	0,45	0,84

T.C. MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

2022 Merkezi Sınavdaki her bir alt test için ortalama güçlük, ortalama ayırt edicilik ve iç tutarlılık anlamında güvenirlilik katsayıları Tablo 5'te gösterilmiştir.

Testi alan adaylar içinde incelenen soruyu doğru cevaplayanların oranını ifade etmek için soru güçlük düzeyi kullanılmaktadır. Hesaplanan soru güçlüğü değeri arttıkça soruyu doğru cevaplayanların oranı artmaktadır (Gronlund, 1993; Linn ve Gronlund, 1995; Wood, 1960). Soru güçlük düzeyi, testi cevaplayan öğrenciler için incelenen soruyu doğru yanıtlamanın ne kadar kolay olduğunun bir ölçüsü olarak değerlendirilmektedir. Soru güçlük düzeyi p ile gösterilir ve test puanlarının yüksek başarılı ve düşük başarılı öğrencileri ayırabilme gücü (ayırt edicilik düzeyi) üzerinde de etkisi vardır (Thorndike, Cunningham, Thorndike ve Hagen, 1991). Soru güçlük düzeyi, bir testin niteliğini belirleyen en önemli özelliklerden olan testin geçerliği ve güvenirliliği üzerinde de önemli bir rol oynar (Crocker ve Algina, 1986). Ortalama soru güçlüğü ise bir testte ya da alt testte yer alan soruların güçlük düzeylerinin ortalamasıdır ve test ya da alt testte yer alan soruların doğru yanıtlanma oranları hakkında bilgi verir (Rogers, 1995).

Tablo 5'te görüldüğü gibi 2022 Merkezi Sınavdaki alt testlerin ortalama soru güçlükleri 0,24 ile 0,65 arasında değer almıştır. Buna göre, öğrencilerin sorulara or-

talama doğru cevap verme oranlarının en düşük olduğu alt test Matematik, en yüksek olduğu alt test ise Din Kültürü ve Ahlak Bilgisidir. Farklı alt testlerden elde edilen soru güçlüklerinin 2021 Merkezi Sınavda 0,21 ile 0,64 arasında değiştiği, bu aralığın 2022 Merkezi Sınavda ise 0,24 ile 0,65 arasında olduğu belirlenmiştir.

Soru ile test toplam puanı arasındaki ilişkinin bir göstergesi olan soru ayırt edicilik düzeyi, incelenen soru ile testte yüksek başarı ve düşük başarı gösteren öğrencilerin ne kadar ayırt edilebildiğini belirtmektedir (Henrysson, 1971; Kelley, 1939; Nunnally, 1972). d ile gösterilen ayırt edicilik katsayısı -1 ile 1 arasında değer alır ve hesaplanan değerler Tablo 6'da verilen ölçütlere göre değerlendirilir (Chase, 1999; Mertler, 2003, Urbina, 2014). Ortalama ayırt edicilik katsayısı bir testte ya da alt testte yer alan soruların ayırt edicilik katsayılarının ortalamasıdır ve farklı başarı düzeylerindeki cevaplayıcıların test ya da alt testte yer alan sorularla hangi ölçüde ayırt edilebildiğinin göstergesidir. 2022 Merkezi Sınavda alt testlere ait ortalama soru ayırt edicilik değerlerinin 0,39 ile 0,59 arasında değiştiği ve tüm alt testlerdeki ortalama ayırt edicilik değerlerinin Tablo 6'daki ölçütlere göre yüksek düzeylerde olduğu görülmektedir. Farklı alt testlerden elde edilen ayırt edicilik değerlerinin 2021 Merkezi Sınavında 0,31 ile 0,58 aralığında değiştiği belirlenmiştir. Ortalama ayırt edicilik değerlerinin tüm alt testlerde 2021 Merkezi Sınavından elde edilen ayırt edicilik değerleri ile yakın olduğu belirlenmiştir.

TABLO 6

SORU AYIRT EDİCİLİK DÜZEYLERİ

Soru Ayırt Edicilik Düzeyi Değerlendirme

$d \geq 0,50$	Oldukça yüksek ayırt edicilik
$0,49 \geq d \geq 0,40$	Yüksek ayırt edicilik
$0,39 \geq d \geq 0,30$	Yeterli ayırt edicilik
$0,29 \geq d \geq 0,20$	Geliştirilebilir ayırt edicilik düzeyi: Daha yüksek bir ayırt etme gücü için soru gözden geçirilebilir.
$0,20 > d$	Yetersiz ayırt edicilik düzeyi: Soru gözden geçirilerek ayırt etme gücü artırılmalıdır.

Testin güvenilirliği, incelenen testin zaman içinde kararlı, tutarlı sonuçlar sağlaması (Thorndike, 1982; Lindquist, 1953), sağladığı sonuçların tesadüfi hatadan arınık olması (Cronbach, Gleser, Nanda, and Rajaranam, 1972; Lord, 1955), içerdiği soruların bir bütün olarak tutarlı ölçme yapması (Cronbach, 1951; Kuder ve Richardson, 1937) açılarından değerlendirilmektedir. Test veya alt test sorularının bir bütün olarak tutarlı ölçme yapması "iç tutarlılık" göstergesi olarak yorumlanmaktadır ve çoktan seçmeli sorulardan oluşan testlerde iç tutarlılık sıklıkla Kuder-Richardson (1937) tarafından geliştirilmiş, alabileceği değerler 0 ile 1 arasında değişen KR-20 katsayısı ile belirlenmektedir. KR-20 katsayısının 0,70 ve üzerindeki değerleri sosyal bilimlerde kullanılan ölçme araçlarının yeterli iç tutarlılığı gösterdiğine ilişkin kanıt olarak değerlendirilmektedir (Cronbach, 1951; Kuder ve Richardson, 1937; Tavakol ve Dennick, 2011).

Yapılan güvenilirlik analizlerinde alt testlerin iç tutarlılık katsayılarının 0,70 ile 0,86 arasında değiştiği Tablo 5'te görülmektedir. Hesaplanan güvenilirlik katsayıları tüm alt testlerde psikometrik açıdan uygun görülen seviyenin üzerindedir.

2.4 Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Doğru Cevap Sayısı Ortalamaları

Akademik başarıyı ölçmeyi ve başarının ilişkili olduğu özellikleri belirlemeyi amaçlayan çalışmalarda cinsiyet önem verilen bir değişkendir. Zira farklı eğitim sistemlerinde yapılan izleme araştırmalarında cinsiyet grupları arasında farkların yüksek olması bir gelişim alanı olarak değerlendirilmekte ve eğitimde eşitsizlik bağlamında yorumlanmaktadır. LGS 2022 Merkezi Sınavda farklı cinsiyet gruplarındaki öğrencilerin alt testlere göre doğru cevap sayısı ortalamaları Grafik 1'de verilmiştir.

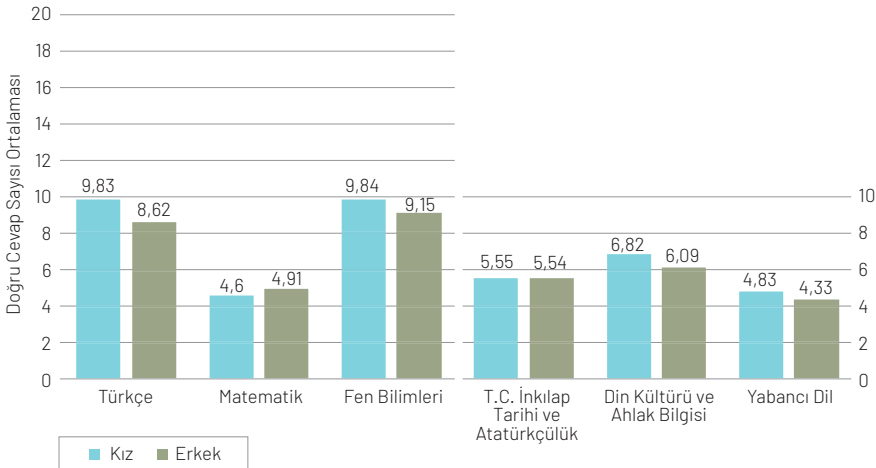
Grafik 1'de kız öğrencilerin Matematik dışındaki alt testlerde erkek öğrencilerden daha yüksek doğru cevap sayısı ortalamasına sahip olduğu görülmektedir. Önceki LGS uygulamaları ile benzerlik gösteren bu bulgudaki tek farklılık T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük alt testinde bulunmaktadır. Önceki yıllarda kız ve

erkek öğrenciler arasındaki fark bu alt testte daha yüksek iken 2022 yılında fark ihmal edilecek düzeye inmiştir.

Yirmi soru bulunan alt testler arasında her iki cinsiyet grubunda da doğru cevap sayısı ortalamasının en düşük olduğu alt testin Matematik olduğu, bu alt testte erkek öğrencilerin doğru cevap sayısı ortalamasının 4,91, kız öğrencilerin doğru cevap sayısı ortalamasının 4,60 olduğu görülmektedir. Türkçe alt testinin, kız (9,83) ve erkek (8,62) öğrencilerin doğru cevap sayısı ortalamaları arasındaki en yüksek farkın görüldüğü alt test olduğu belirlenmiştir. Türkçe, Fen Bilimleri, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi ve Yabancı Dil alt testlerinde de kız öğrenciler daha yüksek doğru cevap sayısı ortalamasına sahiptir. Bununla birlikte aradaki fark önceki yıllar ile benzer düzeyde kalmıştır. Kız öğrencilerin Matematik dışındaki tüm alt testlerde erkek öğrencilere göre daha başarılı olduğu belirlenmiştir ve bu bulgu daha önce yapılan kademeler arası geçiş sınavı bulgularıyla uyum içindedir (MEB, 2018; 2019; 2020; 2021).

GRAFİK 1

CİNSİYETE GÖRE ALT TESTLERDEKİ DOĞRU CEVAP SAYISI ORTALAMALARI

2.5 Öğrencilerin Alt Testlere Göre Doğru Cevap Sayısı Dağılımları

Bu bölümde 2022 Merkezi Sınav doğru cevap sayısı dağılımları ve dağılımların özellikleri alt testler düzeyinde incelenmiştir.

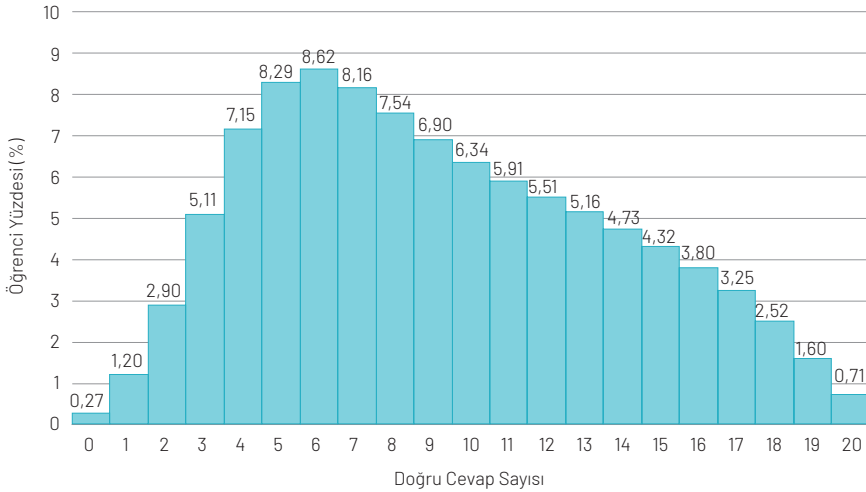
2.5.1 Türkçe Alt Testi

Merkezi sınava katılan öğrencilerin Türkçe alt testindeki doğru cevap sayısı dağılımı Grafik 2'de gösterilmiştir.

Grafik 2'den görüldüğü üzere Türkçe alt testinin tepe noktası 6, ortalama 9,22 ve ortanca 9 olarak hesaplanmıştır. Öğrencilerin %43,85'inin doğru cevap sayısı 10 ile 20 arasındadır. Grafik 2'de görüldüğü gibi 6'dan başlamak üzere 20 doğru cevap sayısına doğru gidildikçe öğrenci oranları da azalmaktadır. Öğrencilerin yarısından fazlasının 0-10 aralığında doğru cevap sayısına sahip olması ve dağılımın yapısı, Türkçe alt testinin kısmen sağa çarpık olduğunu işaret etmektedir. Dağılımın yapısı 2021 yılındaki Türkçe alt testi ile benzerlik göstermektedir.

GRAFİK 2

TÜRKÇE ALT TESTİNDE DOĞRU CEVAP SAYISI DAĞILIMI

T.C. MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

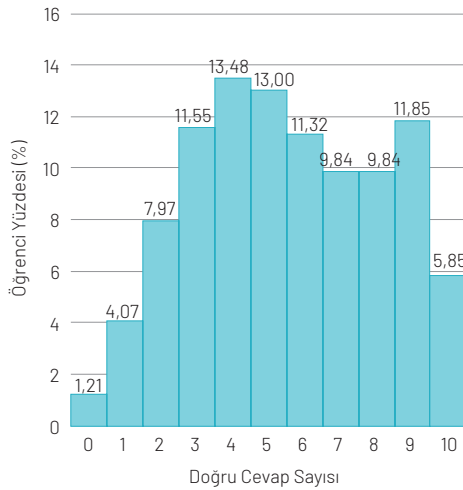
2.5.2 T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Alt Testi

Merkezi Sınava katılan öğrencilerin T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük alt testi doğru cevap sayısı dağılımı Grafik 3'te gösterilmiştir.

Grafik 3'te öğrencilerin T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük alt testi doğru cevap sayısı ortalamasının 5,54, ortancanın 5 ve tepe değerinin 4 olduğu belirlenmiştir. T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük alt testinde öğrencilerin %5,85'i tüm soruları doğru yanıtlamıştır. T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük alt testi doğru cevap sayısı dağılımı incelendiğinde 5 ve üzerinde doğru cevap sayısına sahip olan öğrencilerin oranının %61,71 olduğu görülmüştür. 2021 yılı T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük alt testi ile karşılaştırıldığında dağılımların benzer özellikler gösterdiği görülmektedir.

GRAFİK 3

T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK ALT TESTİNDE DOĞRU CEVAP SAYISI DAĞILIMI

T.C. MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

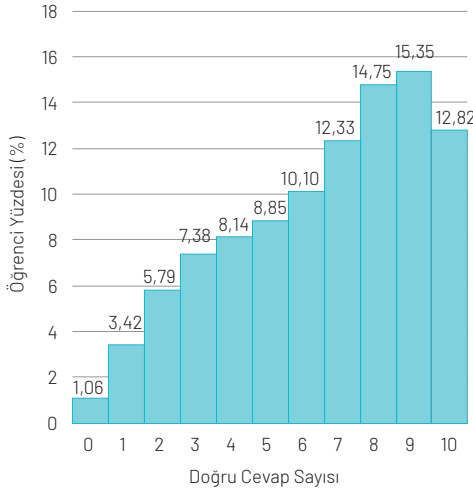
2.5.3 Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Alt Testi

Merkezi Sınava katılan öğrencilerin Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi alt testindeki doğru cevap sayısı dağılımı Grafik 4'te gösterilmiştir.

Grafik 4'te Merkezi Sınava katılan öğrencilerin Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi alt testindeki doğru cevap sayısı dağılımı incelendiğinde, öğrencilerin yarısından fazlasının (%55,25) doğru cevap sayısının 7 ile 10 arasında değiştiği görülmektedir. Alt testin ortalamasının 6,45, ortancasının 7 ve tepe noktasının 9 olması dağılımın sola çarpık olduğunu göstermektedir. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi alt testinde 2022 yılında hesaplanan ortalama 2021 yılındaki ile yakındır. Dağılım 2021 yılı Merkezi Sınavı ile karşılaştırıldığında dağılımın yapısının benzer olduğu ifade edilebilir.

GRAFİK 4

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ ALT TESTİNDE DOĞRU CEVAP SAYISI DAĞILIMI

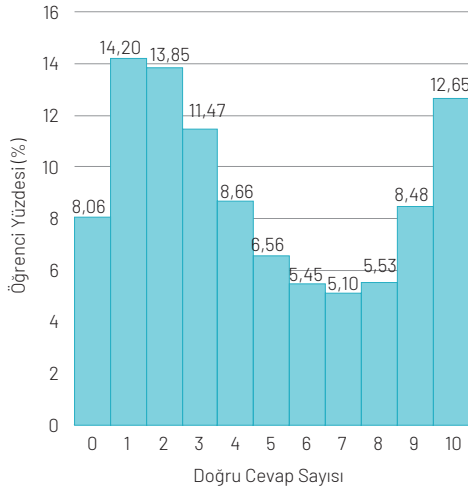
2.5.4 Yabancı Dil Alt Testi

Merkezi Sınava katılan öğrencilerin Yabancı Dil alt testindeki doğru cevap sayısı dağılımı Grafik 5'te gösterilmiştir.

Grafik 5'e göre, Yabancı Dil alt testinde doğru cevap sayısı dağılımı incelendiğinde doğru cevap sayısı ortalaması 4,59, ortancası 4 ve tepe noktası 1 olarak hesaplanmıştır. Yabancı Dil testi doğru cevap sayıları 0-5 arasında değişen öğrencilerin oranı %62,79'dur. Doğru cevap sayısı 6-10 arasında değişen öğrencilerin oranı %37,21'dir. Yabancı Dil alt testinde tüm sorulara doğru yanıt veren öğrenci oranı %12,65'tir. Yabancı Dil alt testinde 2022 yılında elde edilen dağılım 2021 yılı ile benzerlik göstermektedir.

GRAFİK 5

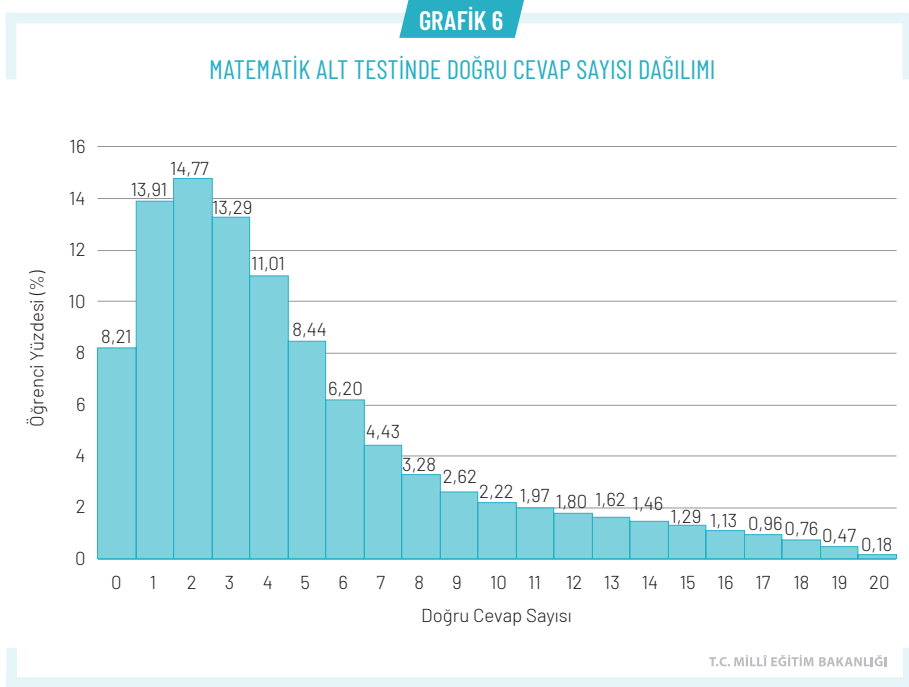
YABANCI DİL ALT TESTİNDE DOĞRU CEVAP SAYISI DAĞILIMI

2.5.5 Matematik Alt Testi

Merkezi Sınava katılan öğrencilerin Matematik alt testindeki doğru cevap sayısı dağılımı Grafik 6'da gösterilmiştir.

Grafik 6 incelendiğinde Merkezi Sınava katılan öğrencilerin Matematik alt testindeki doğru cevap sayısı dağılımının sağa çarpık olduğu görülmektedir. Matematik alt testi doğru cevap sayısı ortalaması 4,74, ortancası 3 ve tepe değeri 2 olarak hesaplanmıştır. Matematik alt testinin dağılımı, 2021 yılı ile karşılaştırıldığında dağılım yapılarının oldukça benzer olduğu, 10 ve üstünde doğrusu bulunan öğrenci oranının 2021 yılına göre arttığı görülmektedir.

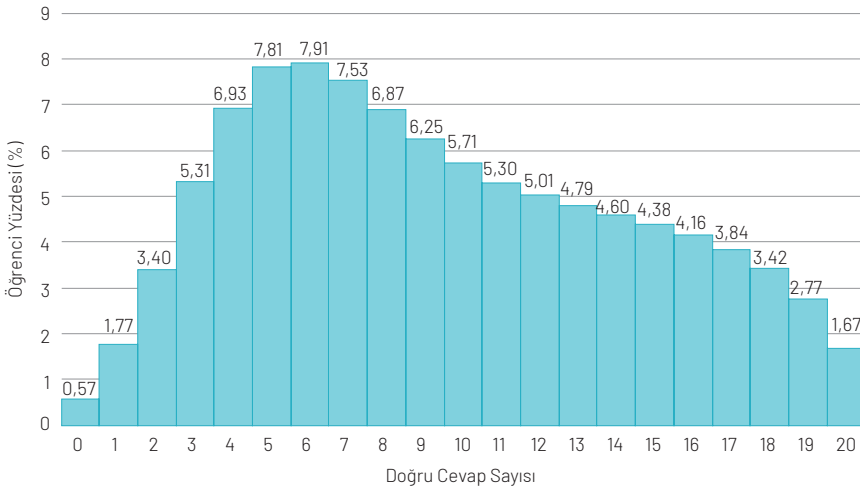
2.5.6 Fen Bilimleri Alt Testi

Merkezi Sınava katılan öğrencilerin Fen Bilimleri alt testindeki doğru cevap sayısı dağılımı Grafik 7'de gösterilmiştir.

Grafik 7'den görüldüğü üzere, öğrencilerin Fen Bilimleri alt testindeki doğru cevap sayısı dağılımı sağa çarpık bir eğilim göstermektedir. Fen Bilimleri alt testinde doğru cevap sayısı ortalaması 9,50, ortancası 9 ve tepe değeri 6 olarak hesaplanmıştır. Öğrencilerin %60,07'sinin doğru cevap sayısı 0 ile 10 arasındadır. Fen Bilimleri alt testinde hiç doğrusu bulunmayan öğrenci oranı, 1 ve 2 doğrusu bulunan öğrenci oranı görece düşüktür. 13 ile 16 aralığında doğrusu bulunan öğrencilerin oranı birbirine yakındır. Dağılımın yapısı, 2021 yılı Fen Bilimleri alt test dağılımı ile benzerlik göstermektedir. 11 ve üzerinde doğru sayısı bulunan öğrenci oranı 2021 yılına göre artmıştır.

GRAFİK 7

FEN BİLİMLERİ ALT TESTİNDE DOĞRU CEVAP SAYISI DAĞILIMI

2.6 Merkezi Sınav Puanı Dağılımı

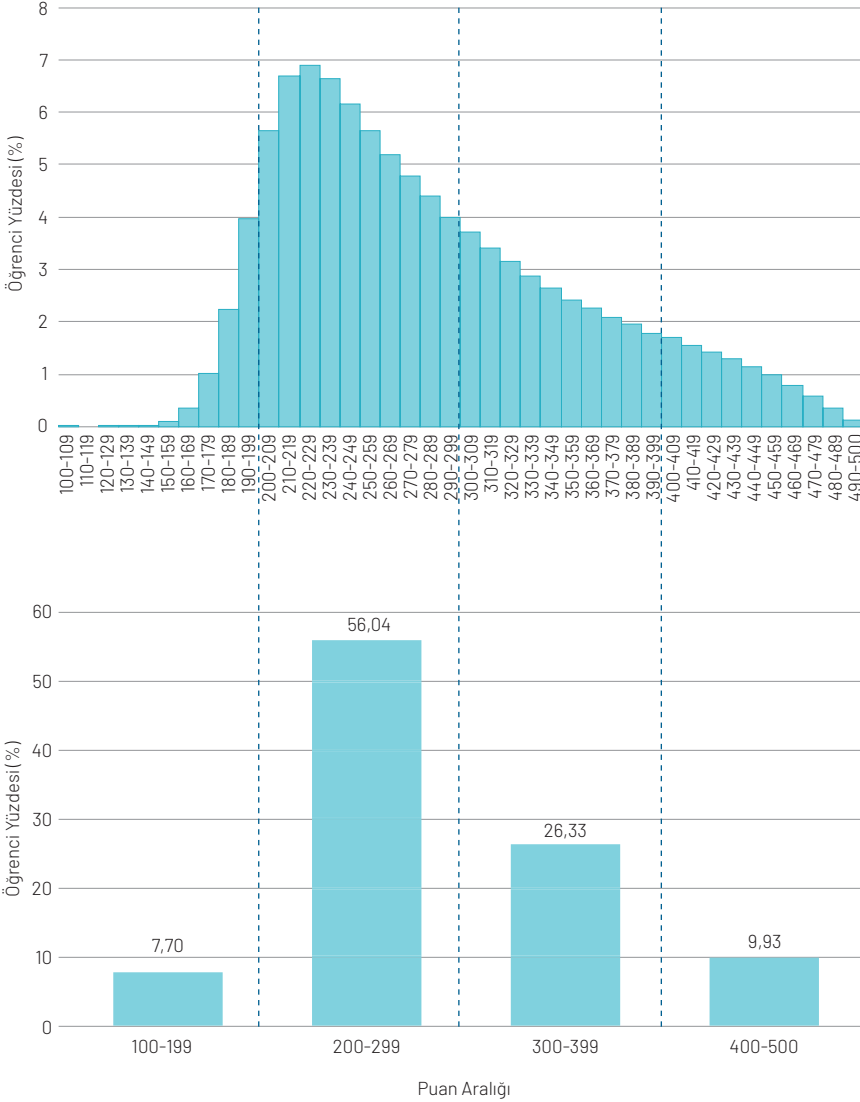

Merkezi Sınav Puanı (MSP), sınavda yer alan tüm alt testlerde yer alan sorulara verilen yanıtlar aracılığıyla “Sınavın Değerlendirilmesi” başlığında verilen yolla hesaplanmaktadır. MSP, öğrencilerin sınavla öğrenci alan eğitim kurumlarına yerleştirilmesinde kullanılmaktadır. 2022 Merkezi Sınavına katılan öğrencilerin MSP dağılımları Grafik 8’de verilmiştir.

Grafik 8’de görüldüğü gibi öğrencilerin MSP’leri sağa çarpık bir dağılım göstermektedir. Ortalaması 285,88 ve standart sapması 73,72 olan dağılımda öğrencilerin %9,93’ü 400-500 puan aralığında bulunmaktadır. MSP dağılımında öğrencilerin en yoğun (%56,04) bulunduğu aralığın 200-299 olduğu, 300-399 puan aralığında ise öğrencilerin %26,33’ünün yer aldığı görülmektedir. 2021 yılı ile karşılaştırıldığında 300-399 ve 400-499 puan aralığındaki öğrenci oranları artmıştır. Bu durumun doğal bir sonucu olarak, 100-199 ve 200-299 puan aralığındaki öğrenci oranları 2021 yılına kıyasla azalmıştır.

GRAFİK 8

MERKEZİ SINAV PUANI DAĞILIMI

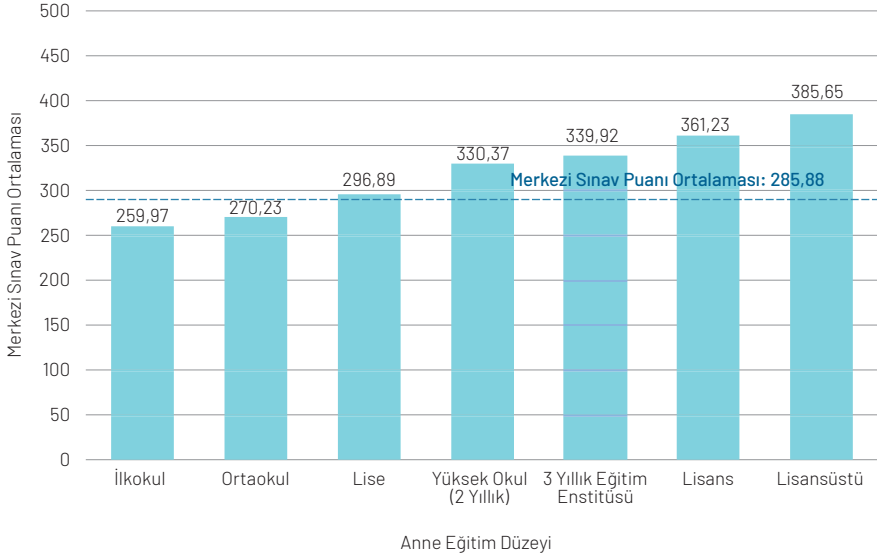
2.6.1 Anne ve Baba Eğitim Düzeyine Göre Öğrencilerin Merkezi Sınav Puanı Ortalaması

Öğrencilerin akademik performansları ile sosyoekonomik düzeyleri arasında önemli bir ilişki olduğu birçok çalışmada gösterilmiştir (Bakan Kalaycıoğlu, 2015; Gelbal, 2008; Özer, 2020b; Özer ve Perc, 2020; Özer ve Suna, 2020; Suna, Gür, Gelbal ve Özer, 2020; Suna, Tanberkan ve Özer, 2020). Önceki yıllara benzer şekilde, 2022 Merkezi Sınava katılan öğrencilerin sosyoekonomik düzeylerini temsil eden anne ve baba eğitim düzeyleri ile sınav sonuçları arasındaki ilişkinin incelenmesi önemli görülmüştür.

Öğrenci velilerinin eğitim düzeyleri yükseldikçe eğitime verdikleri önemin artması ve çocuklarına akademik açıdan daha fazla destek vermesi muhtemeldir (Abu

GRAFİK 9

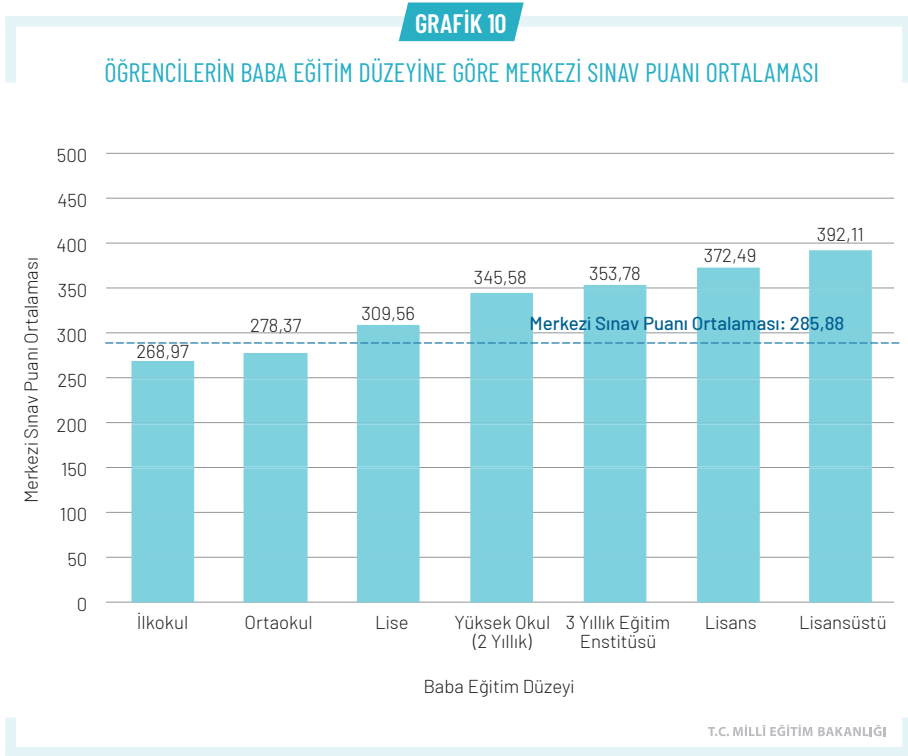
ÖĞRENCİLERİN ANNE EĞİTİM DÜZEYİNE GÖRE MERKEZİ SINAV PUANI ORTALAMASI

T.C. MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

Bakar, Mamat ve Ibrahim, 2017; Khan, Iqbal ve Tasneem, 2015). Öğrencilerin anne ve baba eğitim düzeyleri ilkokul, ortaokul, lise, yüksekokul, 3 yıllık eğitim enstitüsü, lisans ve lisansüstü olmak üzere yedi kategoride sınıflandırılmıştır. Grafik 9'da öğrencilerin MSP'lerinin anne eğitim düzeylerine göre değişimi verilmiştir.

Grafik 9'dan görüldüğü üzere anne eğitim düzeyi arttıkça öğrencilerin MSP'leri de artmaktadır. Anne eğitim düzeyi ilkokul olan öğrencilerin MSP ortalamasının 259,97, lisansüstü olan öğrencilerin ortalamasının 385,65 olduğu belirlenmiştir. Anne eğitim düzeyi ilkokul olan öğrencilerin merkezi sınav puanı ortalaması ile anne eğitim düzeyi lisansüstü olan öğrencilerin merkezi sınav puanı ortalaması arasında 125 puan fark bulunması önemlidir. Bu sonuçlar anne eğitim düzeyi yükseldikçe öğrencilerin MSP ortalamalarının da önemli ölçüde yükseldiğini göstermektedir.

Grafik 10'da öğrencilerin MSP'lerinin baba eğitim düzeylerine göre değişimi verilmiştir. Grafik 10'dan görüldüğü üzere, öğrencilerin baba eğitim düzeyi ilkokuldan lisansüstüne doğru arttıkça merkezi sınav puanı ortalamaları da artmaktadır. Baba eğitim düzeyi ilkokul olan öğrencilerin merkezi sınav puanı ortalaması 268,97, lisansüstü olan öğrencilerin merkezi sınav puanı ortalaması ise 392,11'dir. Grafik 10'a göre baba eğitim düzeyi ilkokul olan öğrenciler ile lisansüstü olan öğrencilerin merkezi sınav puanı ortalamaları arasında 123 puan fark bulunmaktadır. Sonuçlar, önceki yıllarda olduğu gibi anne ve baba eğitim düzeyinin öğrencilerin akademik başarılarıyla yakından ilişkili olmaya devam ettiğini göstermektedir. Ortalamalar arasındaki farkların 2020 ve 2021 yıllarındaki farklara yakın olduğu belirlenmiştir.

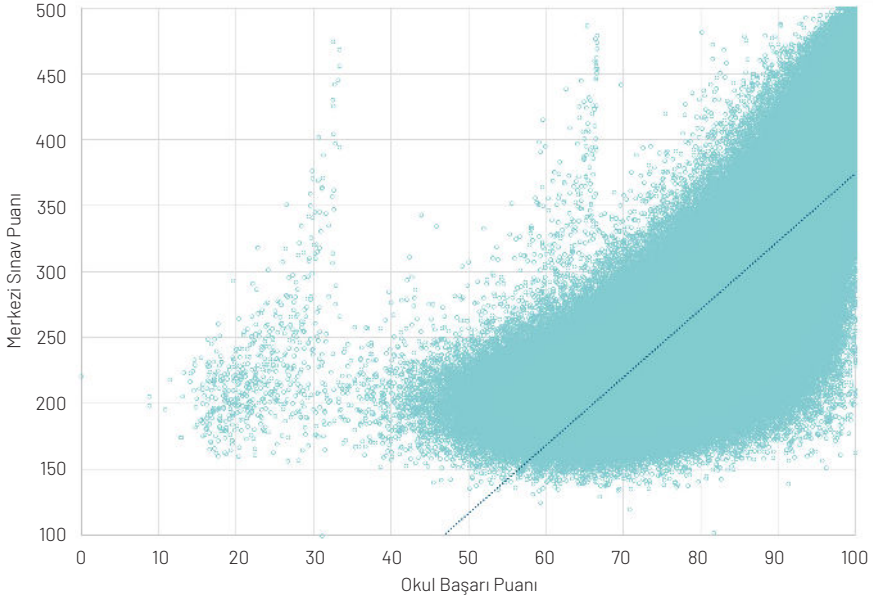
2.7 Sınav Performansı ile Okul Başarı Puanı Arasındaki İlişki

Merkezi Sınav, 8. sınıf müfredatı çerçevesinde öğrencilerin farklı alanlardaki akademik başarısını ölçmek amacıyla uygulanmaktadır. Bu bağlamda, Merkezi Sınavdan elde edilecek sonuçların geçerliliğine yönelik kanıt sunmak için öğrencilerin okul başarı göstergeleri bir gösterge olarak kullanılmaktadır. Okul başarı puanı (OBP), öğrencilerin 6., 7. ve 8. sınıftaki yılsonu başarı puanlarının ortalamasıdır ve öğrencilerin ortaokuldaki akademik performanslarının kümülatif bir göstergesi olarak değerlendirilmektedir. Öğrencilerin ortaokuldaki akademik performansları ile 2020 merkezi sınav puanları arasındaki ilişkiyi belirlemek için korelasyon analizi yapılmıştır. OBP ile MSP arasındaki ilişkiyi gösteren saçılım diyagramı Grafik 11'de verilmiştir. Grafik 11'de görüldüğü gibi, öğrencilerin 2022 Merkezi Sınavda elde ettikleri MSP ile OBP arasında pozitif, istatistiksel açıdan anlamlı ve güçlü ($p=0,806$, $p<0,05$) bir ilişkinin bulunduğu belirlenmiştir. Normal dağılım varsayımının karşılanmaması nedeniyle Spearman Sıra Farkları Korelasyon Katsayısı kullanılmıştır. Bu bulgu, öğrencilerin 2022 Merkezi Sınav performansları ile okul başarı puanlarının benzer yönde değiştiğini ve birbirleriyle güçlü bir ilişkiye sahip olduğunu göstermektedir.

GRAFİK 11

OKUL BAŞARI PUANI VE MERKEZİ SINAV PUANLARININ SAÇILIM DİYAGRAMI

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

SINAV BAŞLAMADAN AŞAĞIDAKİ UYARILARI MUTLAKA OKUYUNUZ

1. Öğrenilen sınav kurallarına ve sınav görevlilerinin tüm uyarılarına dikkatli olarak dinleyiniz.
2. Sınav başlatıldığında sınav görevlilerinin sınav kağıtlarını size teslim etmelerini bekleyiniz.
3. Cevap kağıdının sınav kağıdından ayrılmamasına dikkatli olunuz.
4. Sınav kağıdını sınav kağıdından ayrılmamasına dikkatli olunuz.
5. Sınav kağıdını sınav kağıdından ayrılmamasına dikkatli olunuz.
6. Sınav kağıdını sınav kağıdından ayrılmamasına dikkatli olunuz.
7. Sınav kağıdını sınav kağıdından ayrılmamasına dikkatli olunuz.
8. Sınav kağıdını sınav kağıdından ayrılmamasına dikkatli olunuz.
9. Sınav kağıdını sınav kağıdından ayrılmamasına dikkatli olunuz.
10. Sınav kağıdını sınav kağıdından ayrılmamasına dikkatli olunuz.
11. Sınav kağıdını sınav kağıdından ayrılmamasına dikkatli olunuz.
12. Sınav kağıdını sınav kağıdından ayrılmamasına dikkatli olunuz.
13. Sınav kağıdını sınav kağıdından ayrılmamasına dikkatli olunuz.
14. Sınav kağıdını sınav kağıdından ayrılmamasına dikkatli olunuz.
15. Sınav kağıdını sınav kağıdından ayrılmamasına dikkatli olunuz.
16. Sınav kağıdını sınav kağıdından ayrılmamasına dikkatli olunuz.
17. Sınav kağıdını sınav kağıdından ayrılmamasına dikkatli olunuz.
18. Sınav kağıdını sınav kağıdından ayrılmamasına dikkatli olunuz.

2022 SOZEL BÖLÜM

SALON GÖREVLİLERİNCE SINAV BAŞLAMADAN ÖNCE ÖĞRENCİLERE YAPILACAK İZAHLAR

- Sorularınız bir sayı veya bir soru değilse, sınav başlatıldıktan sonra sorularınızın cevabını verilmeyecektir.
- Başlamadan önce sorularınızın cevaplarını kontrol etmeniz gerekmektedir.

Hepinize Başarılar Dileriz
(Sınav görevlileri sınav ücretini iade etmeyecektir.)

3

SONUÇ

Liselere Geçiş Sistemi (LGS), Bakanlığımız tarafından 2018 yılından itibaren uygulanmaktadır ve öğrencilerin ortaöğretime geçişinde kullanılmaktadır. Bakanlığımız, 2018 yılından bu yana öğrenci tercihleri, 8. sınıf öğrencilerinin Türkiye'deki dağılımı gibi farklı faktörleri dikkate alarak yıllık planlamalar yapmaktadır. Bu planlamalar sayesinde, önceki iki yılda Covid-19 salgınının olumsuz etkilerine rağmen sınav uygulamaları başarıyla gerçekleştirilmiş, yerleştirmeye dair birçok göstergede iyileştirme sağlanmıştır.

Bakanlığımız bir yandan LGS ile ortaöğretime geçiş sürecini iyileştirirken diğer yandan bu sürece hazırlık için öğrencilere destek sağlamaktadır. Son yıllarda Bakanlık uzmanları tarafından geliştirilen ve her ay yayımlanan yardımcı kaynaklar, ortaöğretime geçişte öğrencilerimizin sıklıkla kullandığı araçlar arasına girmiştir. Kasım 2021'de Bakanlığımız, yardımcı kaynakların da ders kitapları gibi basılarak ücretsiz şekilde öğrencilerimize ulaştırılması kararı almıştır. Kısa bir süre içinde 36 milyon yardımcı kaynak öğrencilerimize ve okullarımızın kütüphanelerine ulaşmıştır.

Covid-19 salgını sürecinin getirdiği olumsuzluklar Merkezi Sınav uygulamasının sağlıklı bir şekilde gerçekleştirilmesi için önemli iyileştirmelerin yapılmasını gerektirmiştir. Sınav merkezi, salonu, sınav görevlisi sayısı büyük ölçüde artırılmış, öğrencilerin okullara gitmeden sınav başvurularının merkezi yapılması sağlanmıştır. Sınav sonuçlarının öğrencilerimizin performansını doğru şekilde yansıtması için sınavın uygulama koşullarının önemini dikkate alan Bakanlığımız 2022 yılında da süreci iyileştirmeye devam etmiştir.

Merkezi Sınav, sınavla öğrenci alan ortaöğretim kurumlarında eğitim almak isteyen öğrencilerimizin farklı alanlardaki akademik başarısını ölçmek için kullanılmaktadır. Bu bağlamda sınav sonuçlarının niteliği, öğrenciler hakkında verilen kararlar açısından önemlidir. Yine bu sınav aracılığıyla öğrencilerimizin farklı alt testlerdeki performansları değerlendirilebilmektedir. Bu çalışma, LGS 2022 Merkezi Sınavının psikometrik özelliklerinin yanında öğrencilerimizin performansına dair önemli çıkarımlar sunmaktadır.

Çalışmanın sonuçları, Merkezi Sınavın değerlendirilen psikometrik nitelikler açısından yeterli kanıtları sunduğunu ve sınav puanları ile okul başarısı arasında güçlü bir ilişki olduğunu ortaya koymaktadır. Öğrencilerin alt testlerdeki performansı 2021 yılı ile genel bir uyum göstermekle beraber Matematik ve Fen Bilimleri alanında daha yüksek doğru cevap sayılarına ulaştıkları belirlenmiştir. Bu durum görece yüksek puan aralıkları olan 300-400 ile 400-500 puan aralıklarında yer alan öğrenci oranlarını da artırmıştır.

Çalışmanın ortaya koyduğu diğer bir sonuç da anne ve baba eğitim düzeyinin öğrenci başarısı ile yakından ilişkili olmasıdır. Önceki LGS sonuçlarıyla da doğrulanan bu sonuç, velilerin eğitime katılımının çocuklarının başarısı açısından oldukça önemli olduğunu göstermektedir. Bakanlığımız, yakın zamanda tamamlanan “Mesleki Eğitimde 1.000 Okul”, süreci devam eden “Temel Eğitimde 10.000 Okul” projelerinin yanı sıra Mesleki Eğitim Merkezleri ve Halk Eğitim Kursları aracılığıyla velilerimizin eğitime katılımını artırmak için büyük bir çaba sarf etmektedir. Bu bağlamda velilerimizin daha üst bir eğitim kurumuna kayıt yaptırmaları ya da mesleki beceriler edinmeleri için yeni fırsatlar yaratılmaktadır.

Yine Bakanlığımız tarafından gerçekleştirilen ve okullar arası imkân farklılıklarını azaltmaya odaklanan çalışmalar, öğrencilerimize daha fazla destek vermeyi amaçlamaktadır. 2022 yılında başlatılan “Matematik Seferberliği” ve yakın zamanda tamamlanan “Kütüphanesiz Okul Kalmasın Projesi” bu çalışmalar arasında yer almaktadır. Uzaktan eğitim dönemindeki olası öğrenme kayıplarını telafi etmek için İYEP ve DYK gibi akademik destek programlarının kapsamının genişletilmesi de öğrencilerimize sunduğumuz diğer olanaklardır. Bakanlığımız, öğrencileri farklı açılardan destekleyen ve fırsat eşitliğini teşvik eden politikaları kararlılıkla uygulamaya devam etmektedir.

Kaynaklar

- Abu Bakar, N., Mamat, I., & Ibrahim, M. (2017). Influence of parental education on academic performance of secondary school students in Kuala Terengganu. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 7(8), 296-304.
- Bakan Kalaycıoğlu, D. (2015). Üniversite giriş sınavı başarısıyla ilişkili faktörler: Türkiye'den bir durum çalışması. *Eğitim ve Bilim*, 40(179), 181-192.
- Chase, C. I. (1999). *Contemporary assessment for educators*. Longman.
- Crocker, L., & Algina, J. (1986). *Introduction to classical and modern test theory*. Holt, Rinehart and Winston.
- Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*, 16, 297-334.
- Cronbach, L. J., Gleser, G. C., Nanda, H., & Rajaratnam, N. (1972). *The dependability of behavioral measurements*. Wiley.
- ETF, (2020). *Coping with COVID-19: Mapping education and training responses to the health crisis in ETF partner countries*. ETF Publishing.
- Gelbal, S. (2008). Sekizinci sınıf öğrencilerinin sosyoekonomik özelliklerinin Türkçe başarıları üzerinde etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 33(150), 1-13.
- Gronlund, N. E. (1993). *How to make achievement tests and assessments* (5th ed). Allyn and Bacon.
- Henrysson, S. (1971). Gathering, analyzing, and using data on test items. In R.L. Thorndike (Ed.), *Educational Measurement*, (pp. 508-600). American Council on Education.
- Khan, R. M. A., Iqbal, N., & Tasneem, S. (2015). The influence of parents educational level on secondary school students academic achievements in District Rajanpur. *Journal of Education and Practice*, 6(16), 76-79.
- Kelley, T. I. (1939). The selection of upper and lower groups for the validation of test items. *Journal of Educational Psychology*, 30(1), 17-24.
- Kuder, G. F., & Richardson, M. W. (1937). The theory of estimation of test reliability. *Psychometrika*, 2, 151-160.
- Linn, R. L., & Gronlund, N. E. (1995). Measurement and assesment in teaching. *Journal of Educational Measurement*, 32(4), 416-419.
- Lindquist, E. F. (1953). *Design and analysis of experiments in psychology and education*. Houghton Mifflin.
- Lord, F. M. (1955). A survey of observed test-score distributions with respect to skewness and kurtosis. *Educational and Psychological Measurement*, 15, 383-389.
- MEB, (2018). *2018 liselere geçiş sistemi (LGS): Merkezi sınavla yerleşen öğrencilerin performansları*. Eğitim Analiz ve Değerlendirme Raporları Serisi, No: 3. MEB.
- MEB, (2019). *2019 ortaöğretim kurumlarına ilişkin merkezi sınav*. Eğitim Analiz ve Değerlendirme Raporları Serisi, No: 7. MEB.

- MEB, (2020). *2020 ortaöğretim kurumlarına ilişkin merkezi sınav*. Eğitim Analiz ve Değerlendirme Raporları Serisi, No: 12. MEB.
- MEB, (2021). *2021 ortaöğretim kurumlarına ilişkin merkezi sınav*. Eğitim Analiz ve Değerlendirme Raporları Serisi, No: 16. MEB.
- Mertler, C. A. (2003). *Classroom assessment – A practical guide for educators*. Pycrczak Publishing.
- Nunnally, J. C. (1972). *Educational measurement and evaluation (2nd Ed.)*. McGraw- Hill.
- Özer, M. (2020a). Educational policy actions by the Ministry of National Education in the times of COVID-19 pandemic in Turkey. *Kastamonu Education Journal*, 28(3), 1124-1129.
- Özer, M. (2020b). What PISA tells us about performance of education systems? *Bartın University of Faculty of Education*, 9(2), 217-228.
- Özer, M., & Perc, M. (2020). Dreams and realities of school tracking and vocational education. *Palgrave Communications*, 6, 34.
- Özer, M. & Suna, H. E. (2020). COVID-19 salgını ve eğitim. In Şeker, M., Özer, A., & Korkut, C. *Küresel salgının anatomisi: İnsan ve toplumun geleceği* (pp. 172-192). TÜBA.
- Rogers, T. B. (1995). *The psychological testing enterprise: An introduction*. Brooks/Cole.
- Suna, H. E., Tanberkan, H., Gür, B., Perc, M., & Özer, M. (2020). Socioeconomic status and school type as predictors of academic achievement. *Journal of Economy Culture and Society*, 61(1), 41-64. doi: 10.26650/JECS2020-0034.
- Suna, H. E., Gür, B. S., Gelbal, S., & Özer, M. (2020). Fen lisesi öğrencilerinin sosyoekonomik arkaplanı ve yükseköğretime geçişteki tercihleri. *Yükseköğretim Dergisi*, doi:10.2399/yod.20.734921
- Suna, H. E., Tanberkan, H., & Özer, M. (2020). Changes in literacy of students in Turkey by years and school types: Performance of students in PISA applications. *Journal of Measurement and Evaluation in Education and Psychology*, 11(1), 76-97.
- Tavakol, M., Dennick, R. (2011). Making sense of Cronbach's alpha. *International Journal of Medical Education*, 2, 53-55.
- Thorndike, R.L. (1982). *Applied psychometrics*. Houghton Mifflin
- Thorndike, R. M., Cunningham, G. K., Thorndike, R. L., & Hagen, E. P. (1991). *Measurement and evaluation in psychology and education (5th Ed.)*. MacMillan.
- Urbina, S. (2014). *Essentials of psychological testing (2nd Edition)*. John Wiley & Sons
- Wood, D. A. (1960). *Test construction: Development and interpretation of achievement tests*. Charles E. Merrill Books.

